

Kleppestraat 112 (Moorslede, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017H103

Augustus 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1 Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Onderzoeksopdracht	7
1.2.1 Onderzoekskader	7
1.2.2 Juridische context	7
1.2.3 Randvoorwaarden	7
1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein	7
1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	8
1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie	9
1.2.6.1 Methode	9
1.2.6.2 Fysisch geografische situatie	9
1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen	9
1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader	9
1.2.6.5 Verstoringshistoriek	10
1.2.6.6 Algemene wetenschappelijke advisering en advies van specialisten Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
1.3 Assessmentrapport	11
1.3.1 Ruimtelijke situering	11
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens	12
1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)	13
1.3.2.2 Geologie	14
1.3.2.2.1 Tertiair	14
1.3.2.2.2 Quartair	15
1.3.2.3 Bodem	16
1.3.2.3.1 Bodemtypes	16
1.3.2.3.2 Bodemerosie	17
1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop	18
1.3.2.5 Hydrografie	20
1.3.3 Gekende archeologische waarden	21
1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek	21
1.3.3.1.1 Historische achtergrond	21
1.3.3.1.2 Historische kaarten	22
1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen	25

1.3.3.2	<i>Beschrijving van de gekende archeologische waarden</i>	29
1.3.3.3	<i>Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader Fout!</i>	
	Bladwijzer niet gedefinieerd.	
1.4	Synthese	31
1.4.1.1	<i>Interpretatie van aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed</i>	31
Deel 2:	Bibliografie.....	32
Deel 3:	Bijlagen.....	33

FIGURENLIJST (2017H103)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 3: Visualisatie huidige toestand / ontworpen toestand.	8
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)	11
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (Bron: Geopunt)	13
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt)	14
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt)	15
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (Bron: Geopunt).....	16
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2017 (Bron: Geopunt)	17
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt) .	18
Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).....	19
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de verschillende waterlopen (Bron: Geopunt).....	20
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt)	22
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt)	23
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt)	23
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)	26
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)	26
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt)	27
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt)	27
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)	28
Figuur 21: Huidige toestand van het onderzoeksterrein (Google Maps).....	28
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt)	29

TABELLENLIJST (2017H103)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	5
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	12
Tabel 3: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.....	25
Tabel 4: Overzicht van de aanwezige CAI.	29

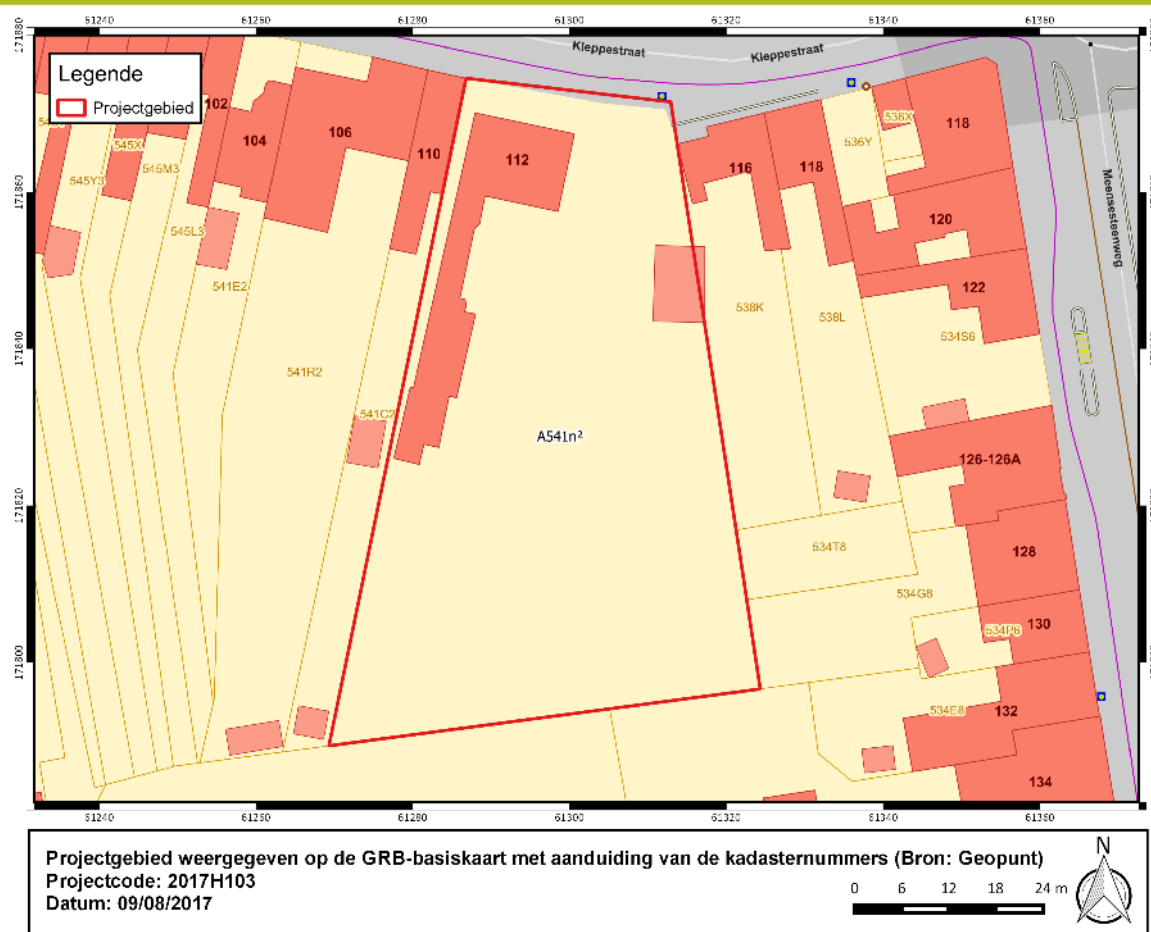
Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

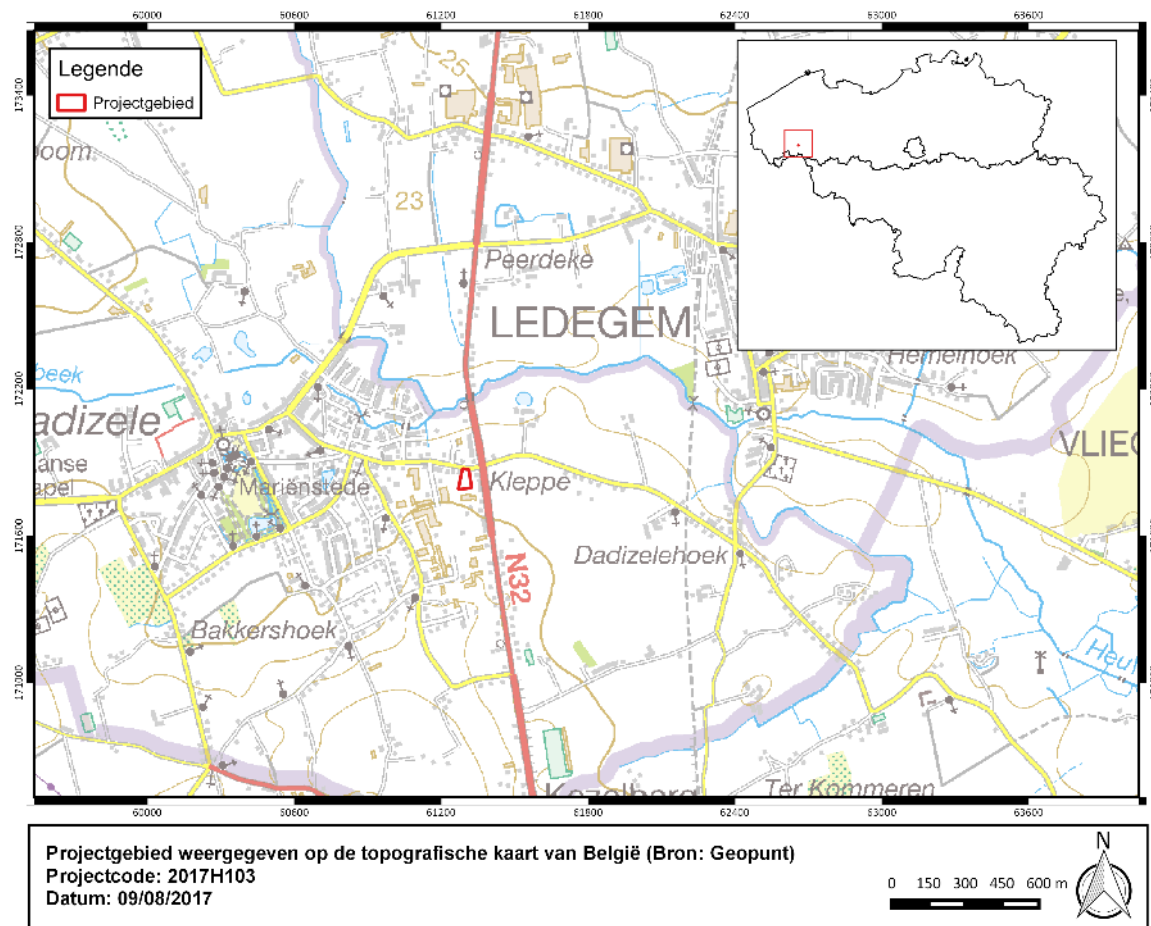
1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Moorslede
	Deelgemeente	Dadizele
	Postcode	8890
	Adres	Kleppestraat 112 8890 Moorslede
	Toponiem	Kleppestraat 112
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 61215 Y _{min} = 171755 X _{max} = 61427 Y _{max} = 171901
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Moorslede, 2 ^e afdeling, sectie A, nr. 541n ² Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Dieter Demey (projectleider archeologie) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt)

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt de geplande realisatie van een verkaveling. Het projectgebied wordt in deze studie Kleppestraat 112 genoemd.

Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van Kleppestraat 112. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

1.2.2 Juridische context

Het projectgebied bevindt zich volgens het gewestplan in een gebied bestemd als woonzone. Het projectgebied bevindt zich bovendien noch in een archeologische site, noch in een archeologisch vastgestelde zone, noch in een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande verkavelingvergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 3240 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.3 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein

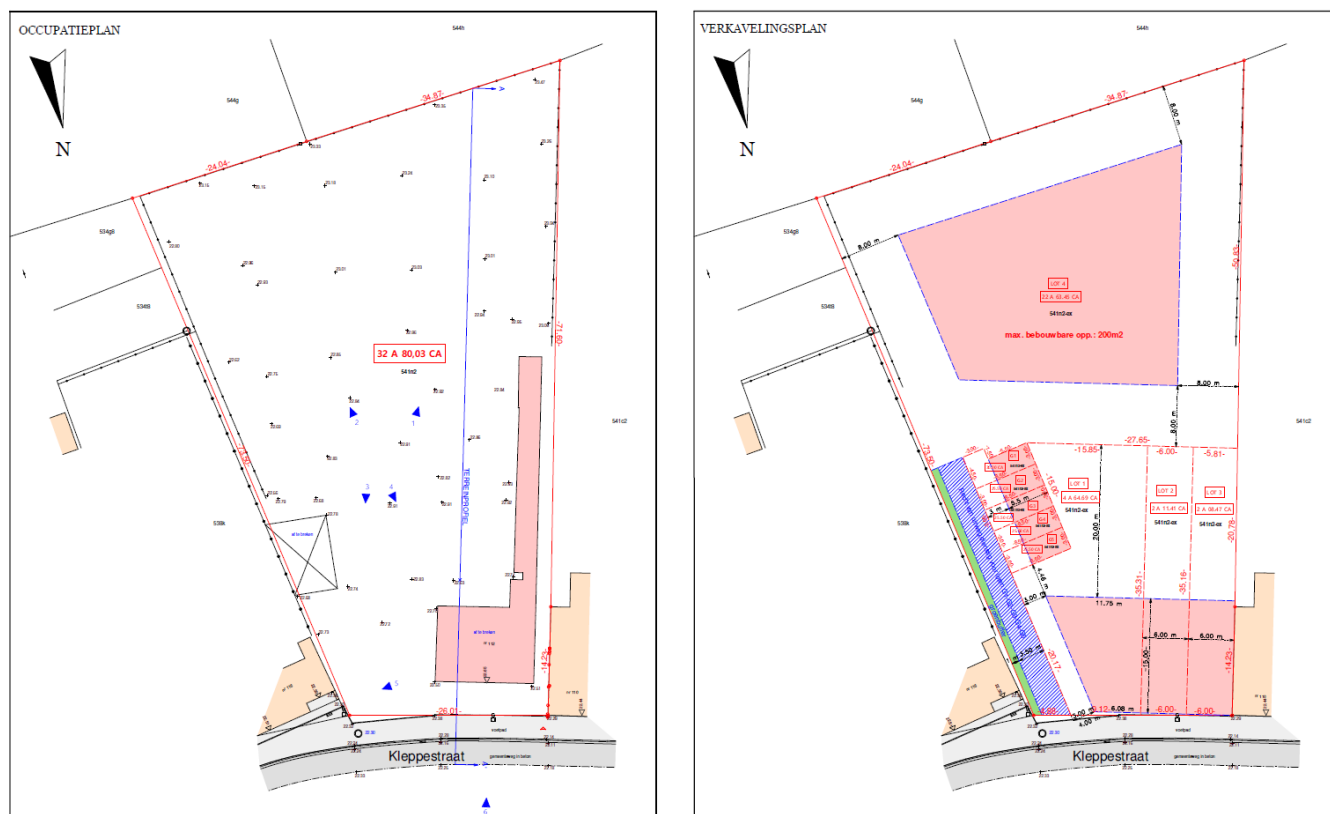
Binnen de grenzen van projectgebied Kleppestraat 112 werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

De opdrachtgever plant de aanleg van een verkaveling van 4 loten. Hiertoe dient de huidige bebouwing gesloopt te worden. De totale oppervlakte van het onderzoeksterrein bedraagt ca. 3240 m².

Voor een gedetailleerde weergave van de geplande werken zie **Bijlage 1**

Figuur 3: Visualisatie huidige toestand / ontworpen toestand.

1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie

1.2.6.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

1.2.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Geomorfologische kaart

1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)
- Loopgravenkaart, december 1917
- Loopgravenkaart, september 1918

Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden. Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis. De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.2.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

1.3 Assessmentrapport

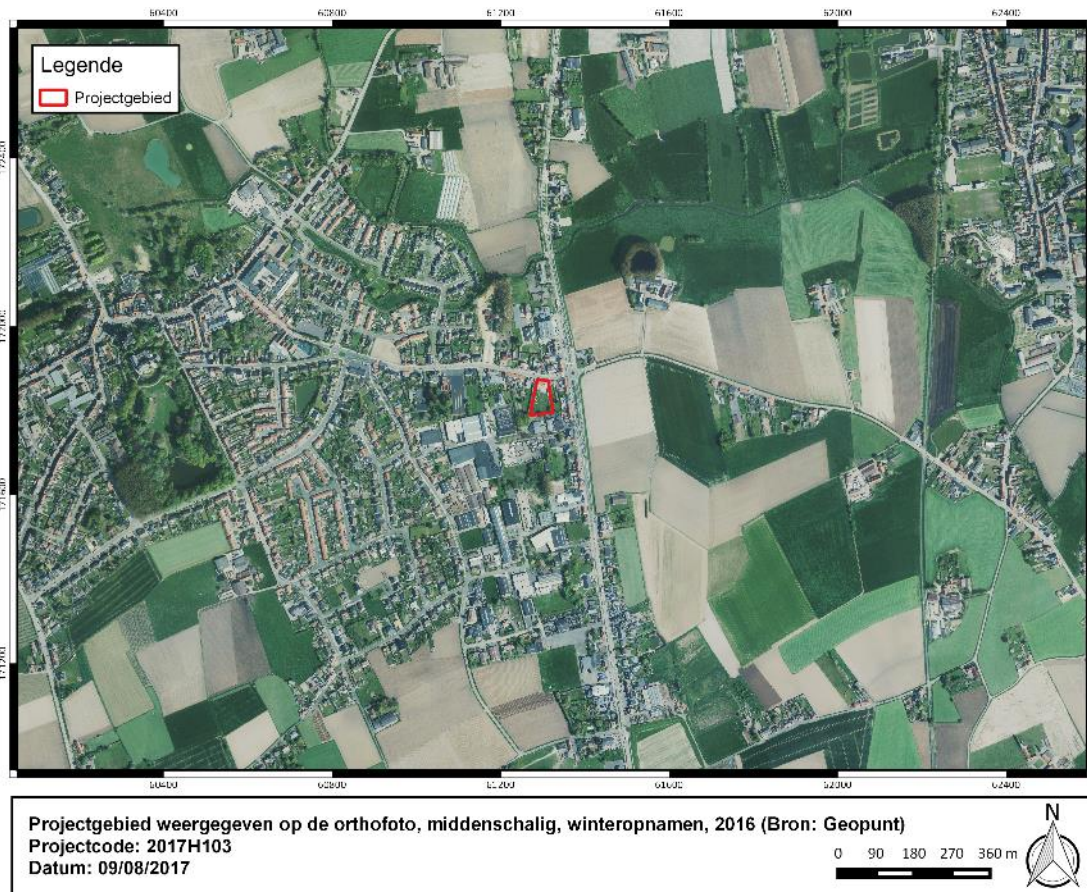
Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.3.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Dadizele, deelgemeente van Moorslede in de provincie West-Vlaanderen. De Heulebeek vormt over een lengte van 5,2 km een natuurlijke grens met Moorslede en Ledegem. Het centrum van Dadizele ligt op enkele kilometer van de provinciebaan Menen-Roeselare.

Het onderzoeksterrein grenst ten noorden aan de Kleppestraat, ca. 80 meter ten oosten loopt de Meensesteenweg. De dorpskern van Dadizele situeert zich ca. 1 kilometer ten westen, de dorpskern van Moorslede situeert zich ca. 6,5 kilometer ten noordwesten en de dorpskern van Ledegem situeert zich ca. 1,5 kilometer ten noordoosten.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)

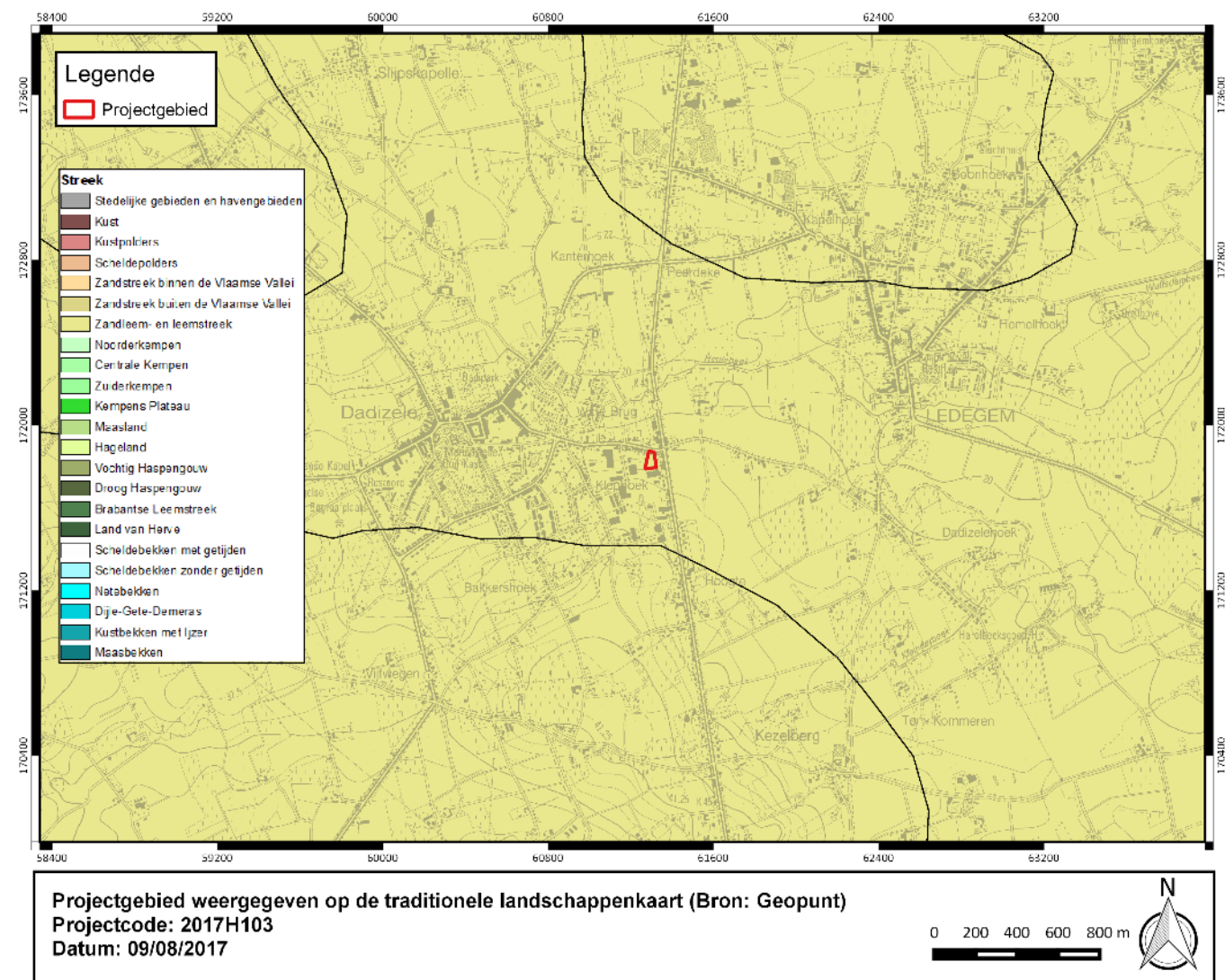
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Traditionele landschappenkaart	Zandleem- en leemstreek
Tertiair	Lid van Moen (Fm. Kortrijk)
Quartair	Type 3: fluviatiele afzetting/eolische afzetting
Bodemtypes	OB, Pcc, Sbc
Potentiële bodemerosie	Verwaarloosbaar tot zeer laag
Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	Gemiddelde hoogte ca. 22,5-23,5 m TAW
Hydrografie	Leiebekken (deelbekken: Heulebeek) Waterlopen: Heulebeek, Kleinderbeek

1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)

Het projectgebied is gelegen in de Zandleem- en leemstreek.

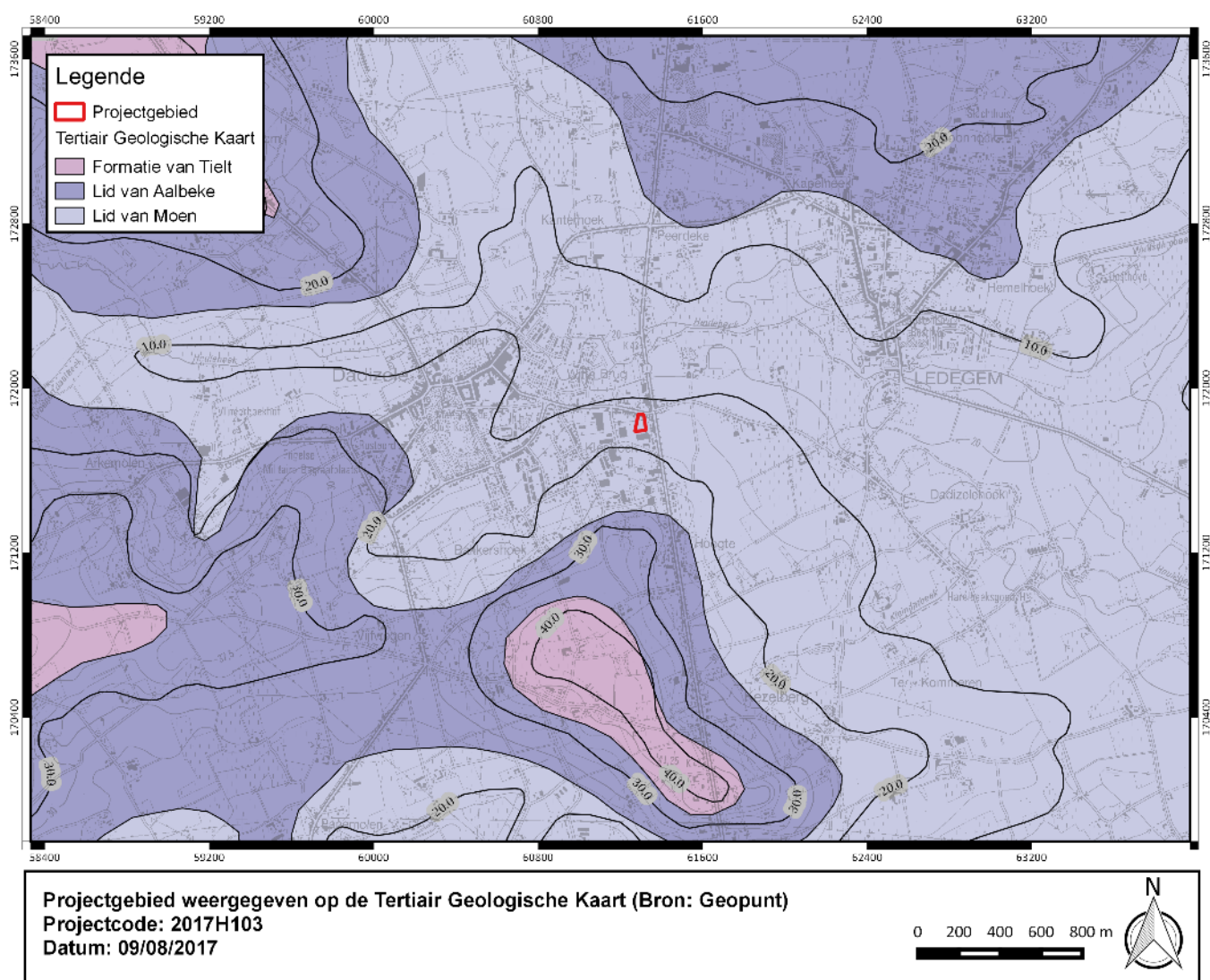
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (Bron: Geopunt)

1.3.2.2 Geologie

1.3.2.2.1 Tertiair

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Moen** (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingssmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingssmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

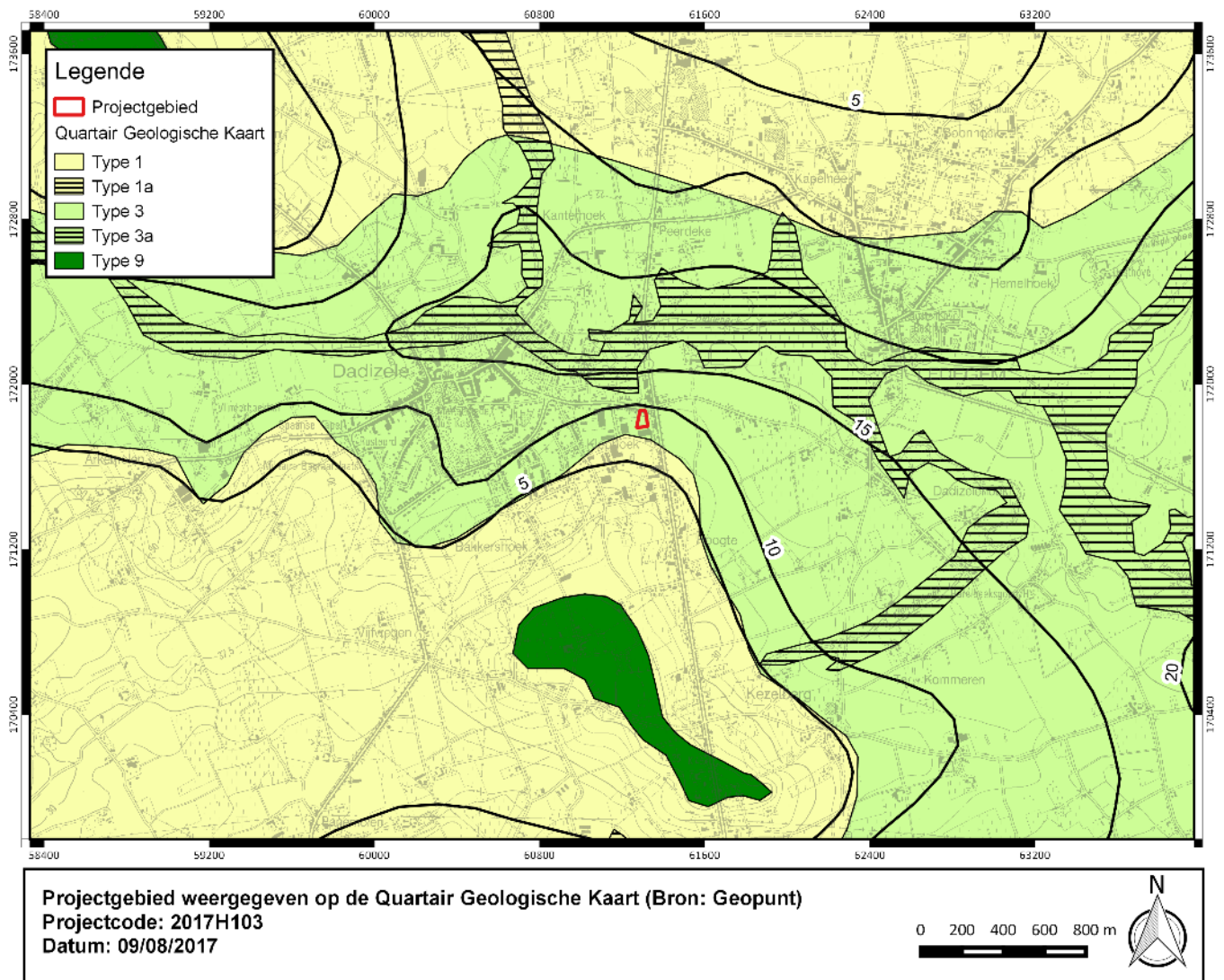
Het **Lid van Moen** is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt)

1.3.2.2.2 Quartair

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt)

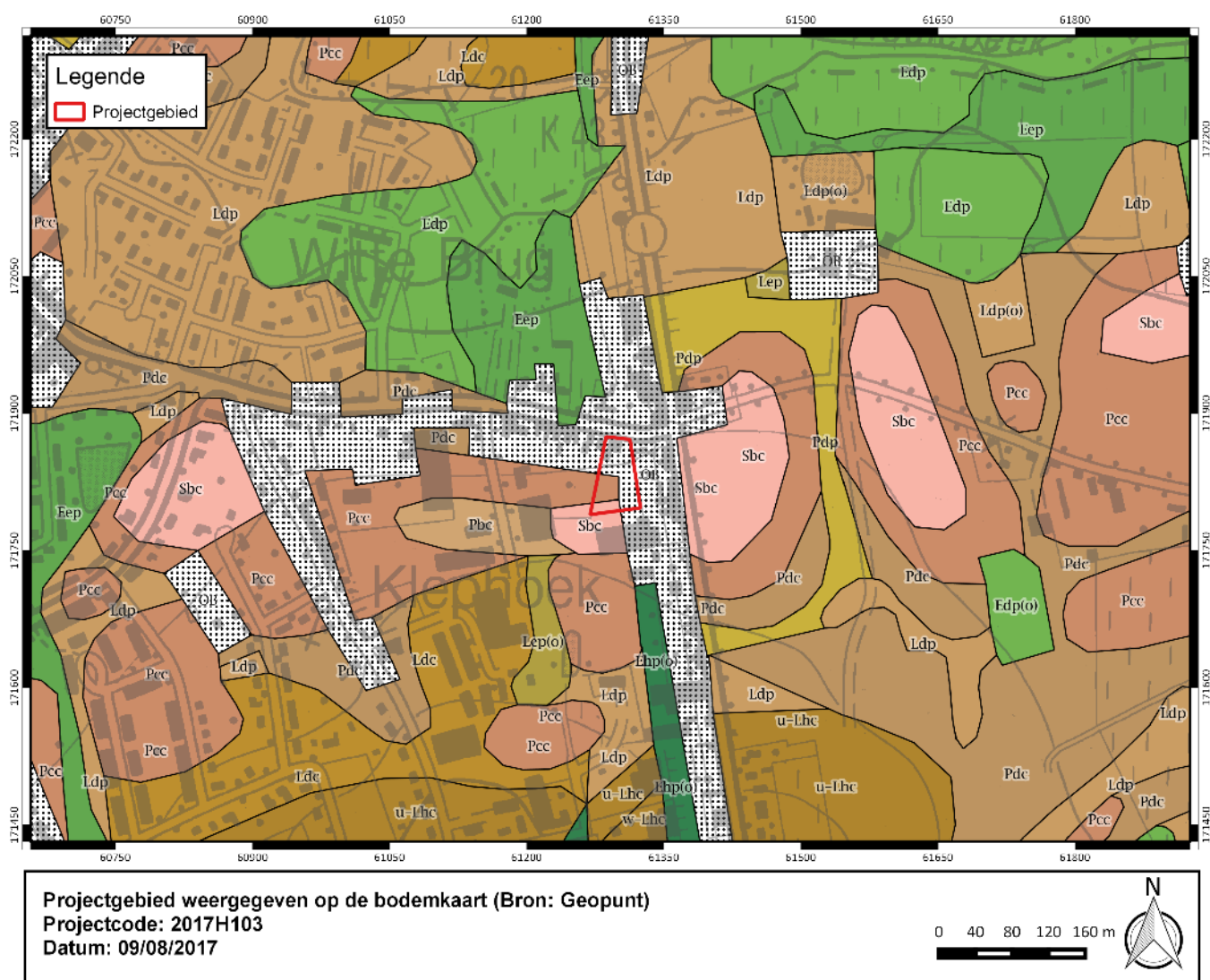
1.3.2.3 Bodem

1.3.2.3.1 Bodemtypes

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

Het bodemtype **Pcc** is een matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Deze bodem heeft een 25-30 cm dikke grijsbruine bouwvoor en is goed humeus. Door in cultuurname is een deel van de uitlogingshorizont met de bouwvoor vermengd tot een homogeen goed humeuze Ap waaronder een bruingele overgangshorizont voorkomt van 20-30 cm dik. De verbrokkelde textuur B situeert zich tussen 50 en 80 cm. Veel Pcc gronden zijn beïnvloed door de Tertiair onderliggende formaties welke op wisselende diepte een gevarieerd substraat vormen.

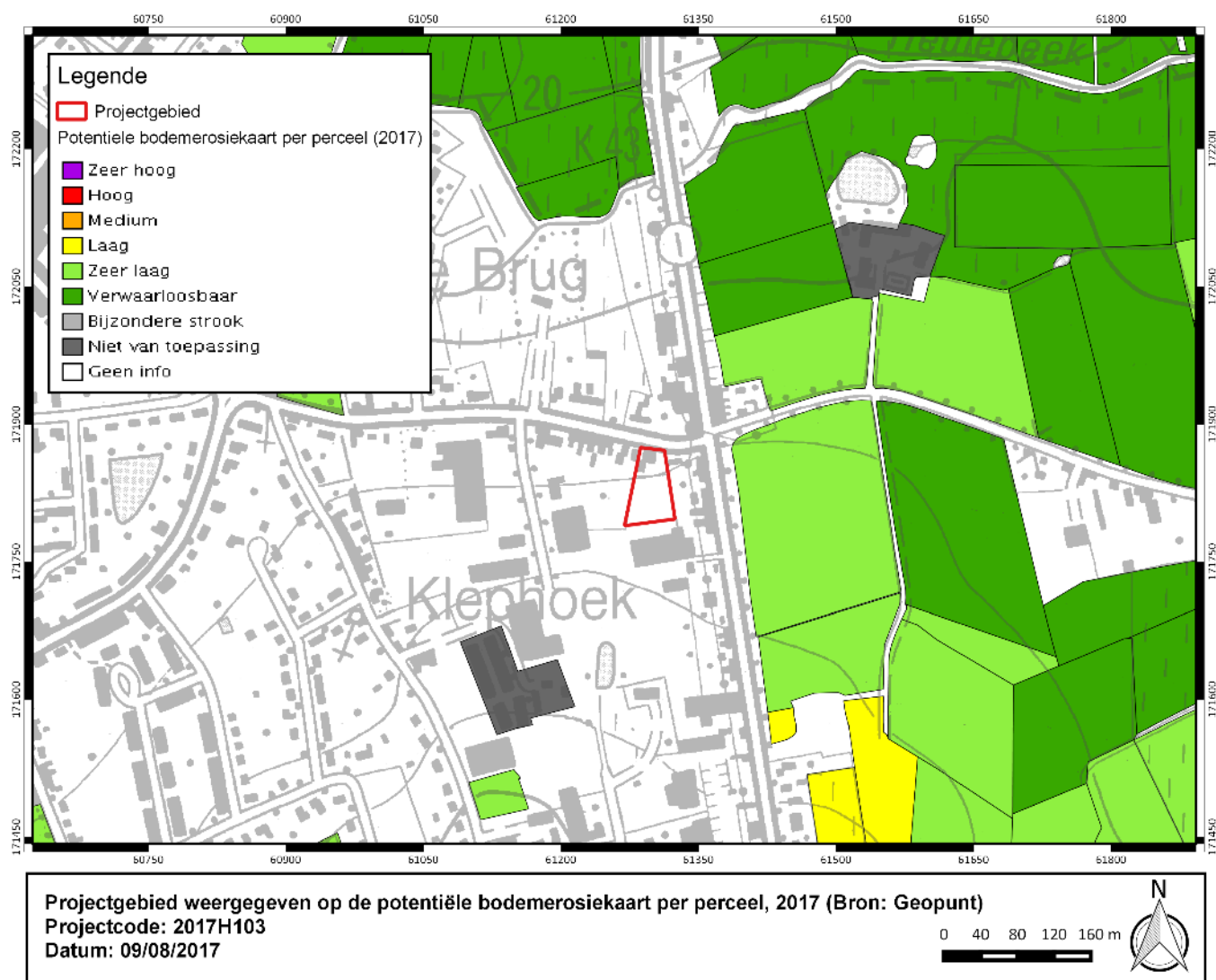
Het bodemtype **Sbc** is een droge lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De bouwvoor is ca. 25 cm dik en donker grijsbruin. De textuur B is gedeeltelijk opgelost en er komen veelal ijzerconcreties voor (Prepodzol). Roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 120 cm.

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (Bron: Geopunt)

1.3.2.3.2 Bodemerosie

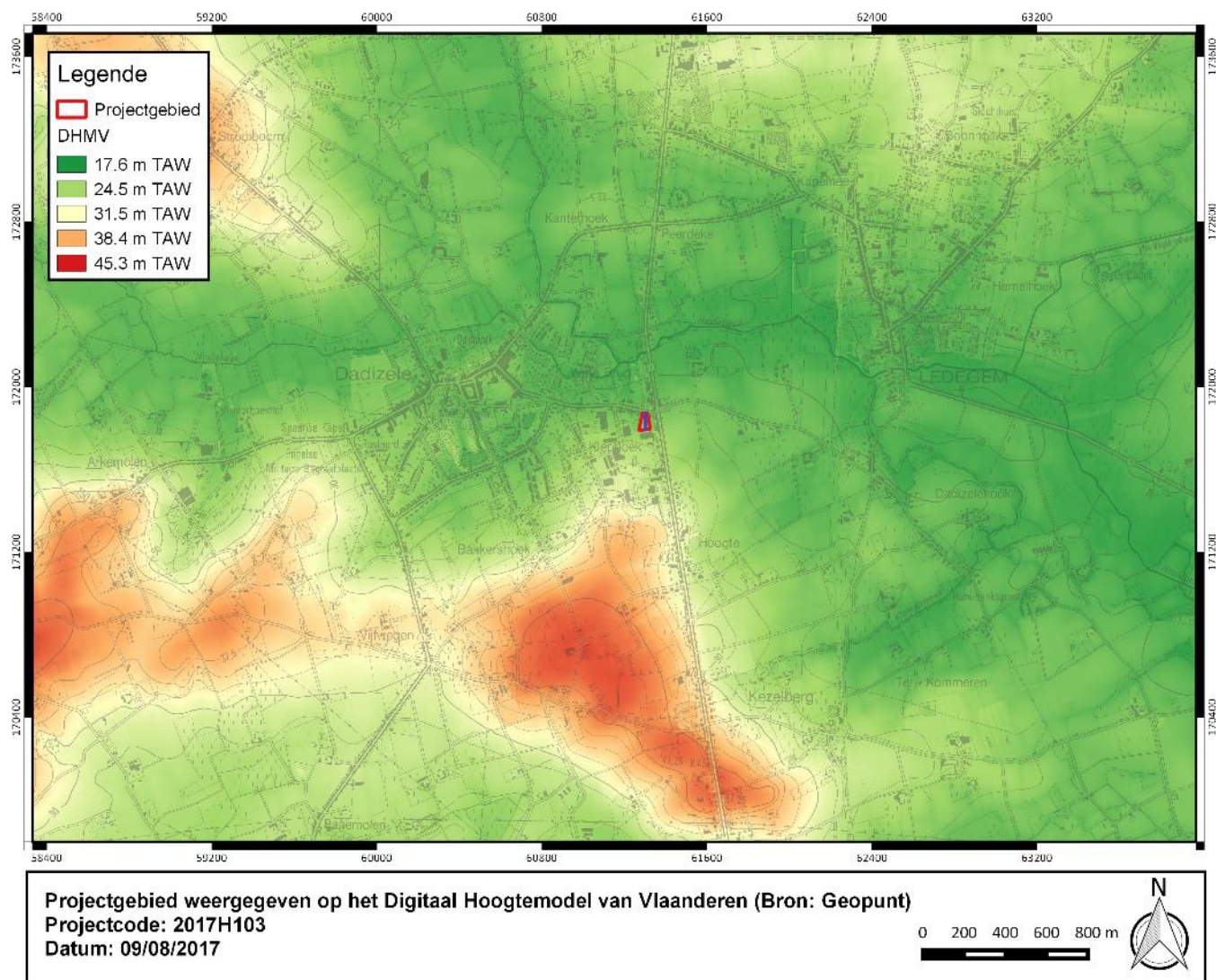
De potentiële bodemerosie van het projectgebied is niet gekarteerd. Gezien de percelen rondom het projectgebied een potentiële bodemerosie hebben van verwaarloosbaar tot zeer laag, kan vermoed worden dat dit voor het projectgebied ook het geval kan zijn.

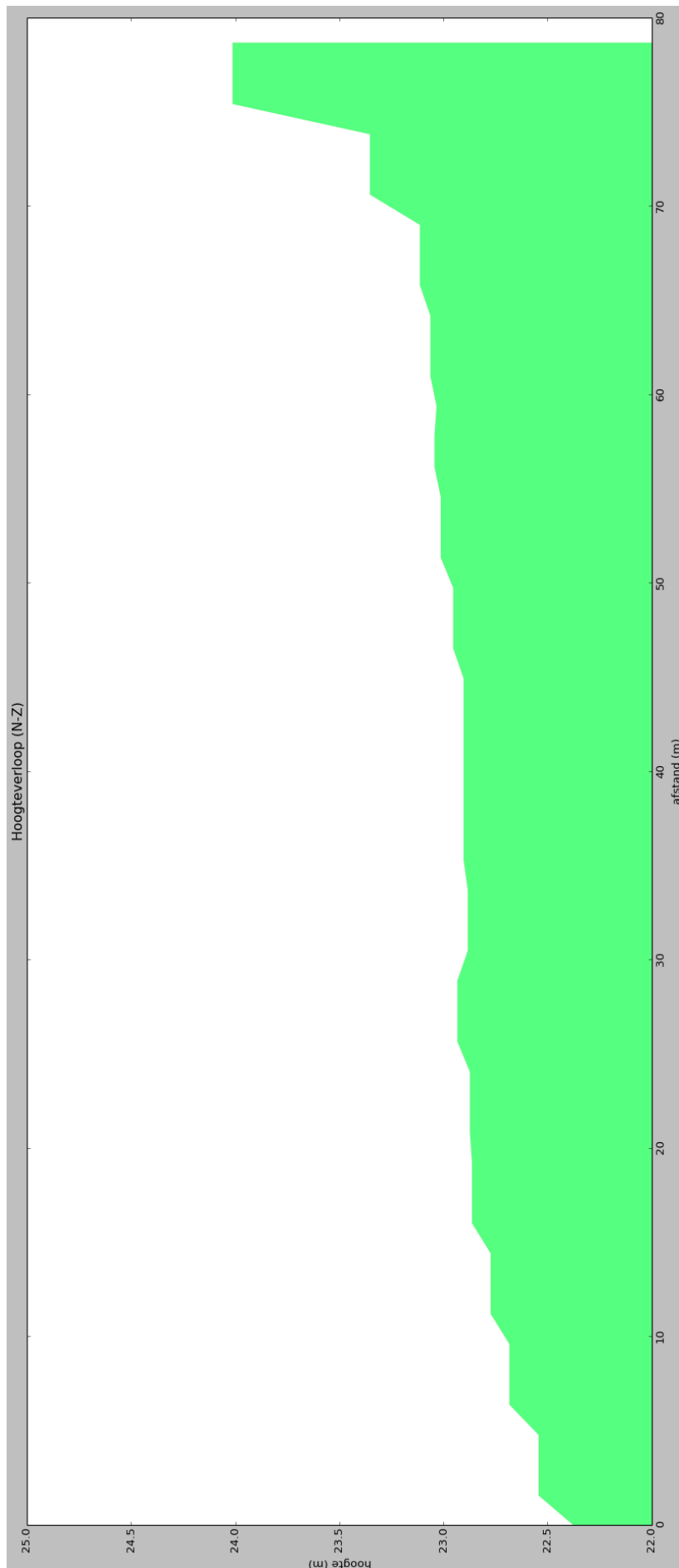
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2017 (Bron: Geopunt)

1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop

Het projectgebied is gelegen op een hoogte van gemiddeld 22,5 m TAW – 23,5 m TAW. Het onderzoeksterrein situeert zich ten noorden van een Tertiaire getuigenheuvel met een hoogte boven de 45 m TAW. Ten noorden situeert zich een alluviale vallei.

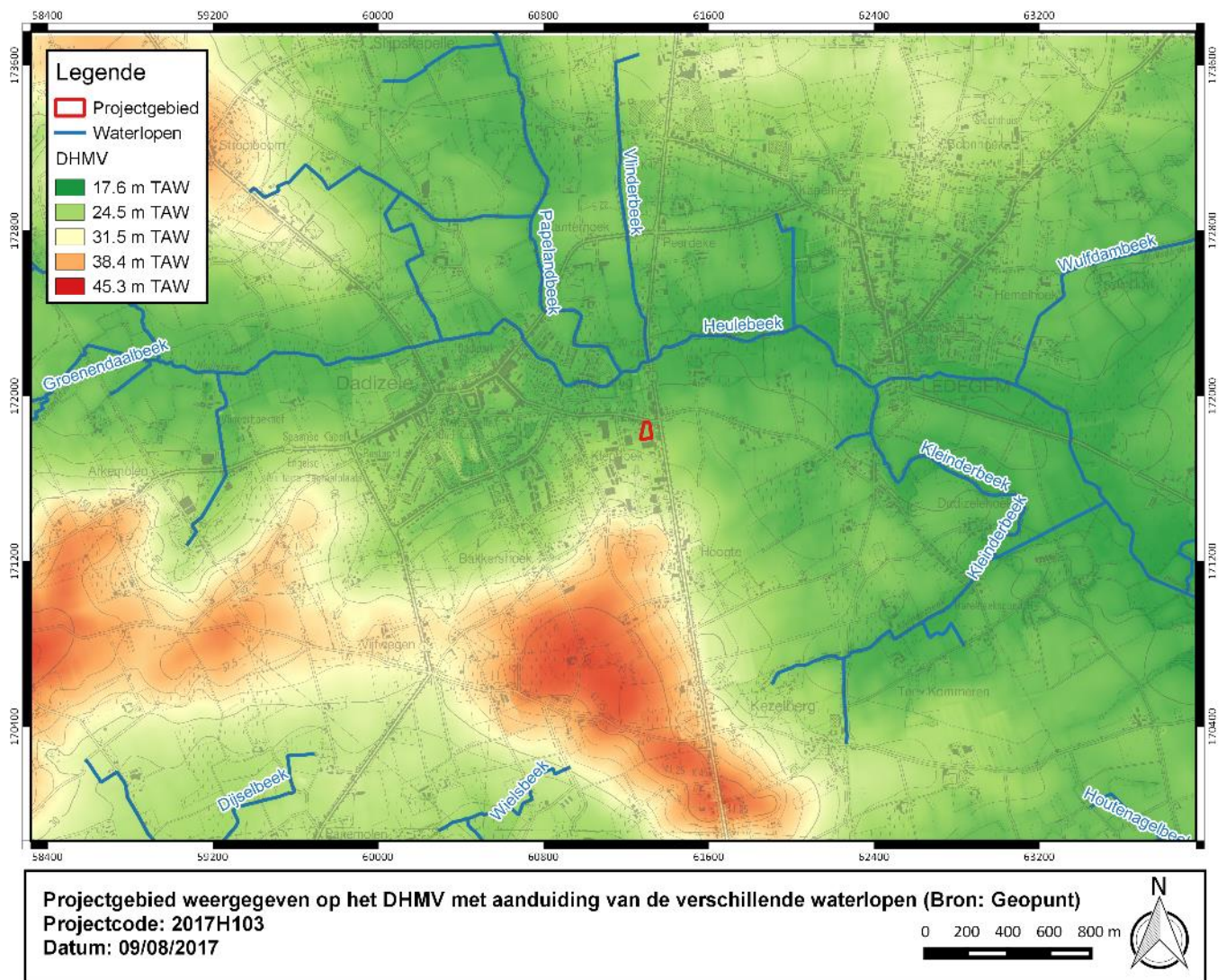
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt)

Figuur 11: Hoogteverloop van het projectgebied (van noord naar zuid) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).

1.3.2.5 Hydrografie

Het projectgebied is gelegen in het Leiebekken (deelbekken: Heulebeek). Ten noorden stroomt de Heulebeek met enkele zijtakken. Ten oosten stroomt de Kleinderbeek.

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de verschillende waterlopen (Bron: Geopunt)

1.3.3 Gekende archeologische waarden

1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek

1.3.3.1.1 Historische achtergrond

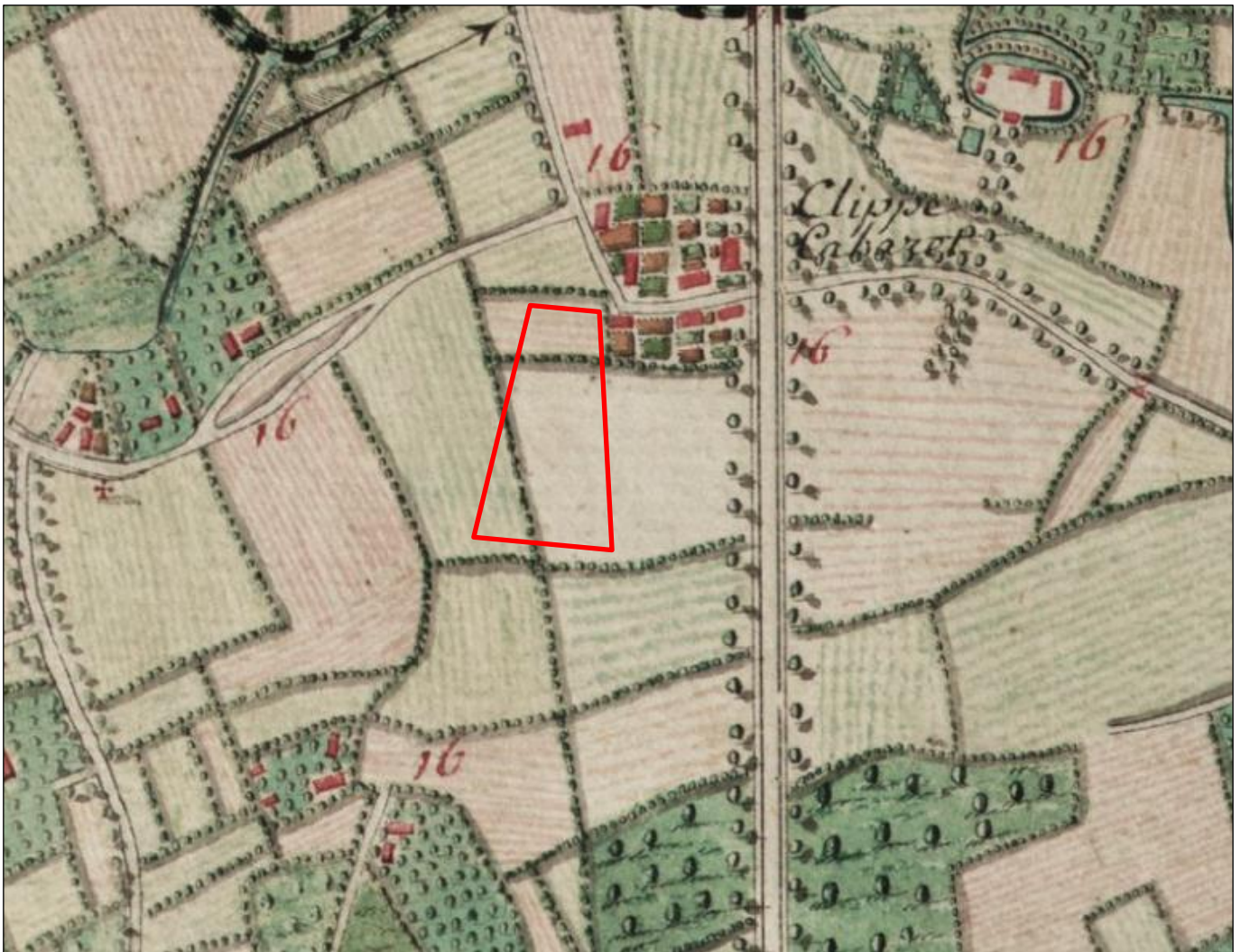
De eerste vermelding van Dadizele is als *Dadingisilla*, wat woning van de leden van Dado of Dade zou betekenen. Het dorp vormde in de middeleeuwen een heerlijkheid die deel uitmaakte van de roede van Menen, op haar beurt ressorterend onder de Kasselrij van Kortrijk. Van de heerlijkheid Dadizele hingen verschillende ondergeschikte lenen af. Reeds in de 14de eeuw had Dadizele zich ontwikkeld tot een befaamd bedevaartsoort ter ere van Onze-Lieve-Vrouw. In de 15de eeuw kreeg Jan II van Dadizele een vergunning voor het inrichten van een weekmarkt en een vrije jaarmarkt. Het grensgebied van de Heerlijkheid Dadizele viel lang samen met de grenzen van de parochie Dadizele, wat de aloude relatie tussen de kerk en het kasteel onderstreept. Historisch-cartografische indicatoren wijzen op verspreide hoevebouw gedurende de late middeleeuwen.

Het dorp had net zoals veel andere dorpen in de regio zwaar te lijden onder de verschillende godsdienstoorlogen van de 16de eeuw. Oorlogen, epidemieën en graancrisissen zouden de bevolking nog meer verarmen gedurende de 17de en de 18de eeuw. De Meensesteenweg, ten oosten van het plangebied, gaat terug tot 1757 en maakt de verbinding tussen Menen en Brugge.

Gedurende de Eerste Wereldoorlog lag Dadizele aan de grens van de gevechtszone. Getuige hiervan zijn verschillen bunkers die verspreid liggen over het grondgebied van de gemeente, alsook het New British Cemetery. In juli 1917 werd Dadizele ernstig beschadigd. Na de oorlog was de dorpskern quasi volledig tot puin herleid.¹

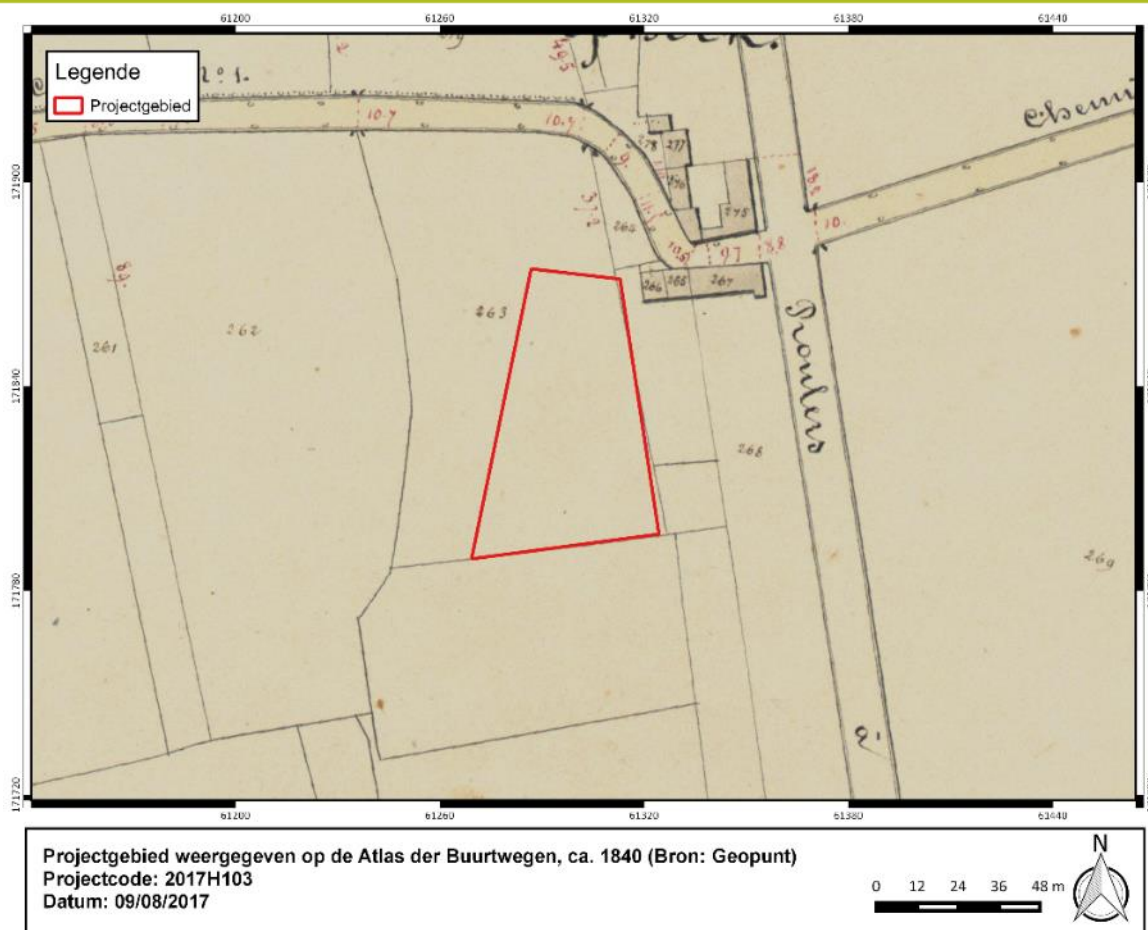
¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Dadizele [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120727> (geraadpleegd op 31 augustus 2017).

1.3.3.1.2 Historische kaarten

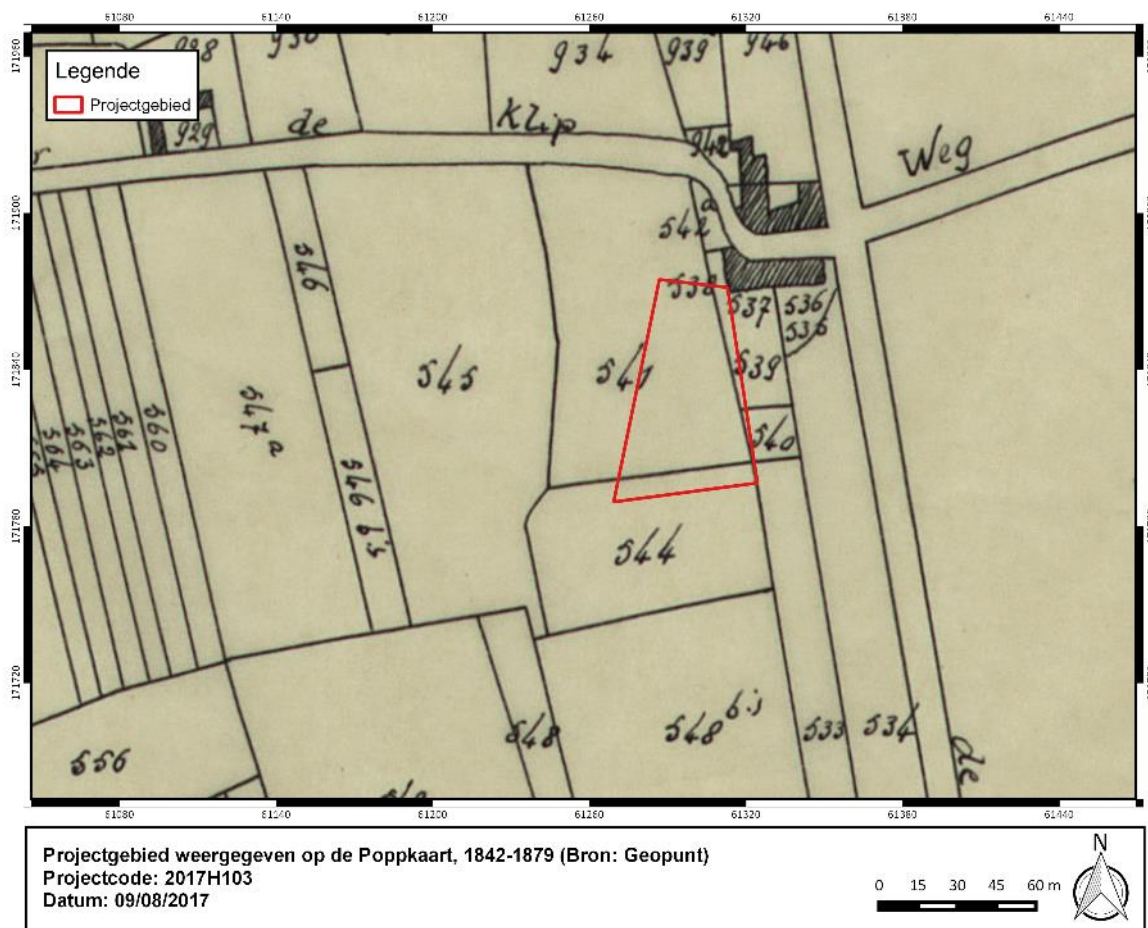

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt)

De Ferrariskaart toont geen bebouwing ter hoogte van het onderzoeksterrein. Het plangebied is volledig in gebruik als akkerland en snijdt een aantal perceelsgrenzen aan. Net ten westen van het plangebied situeren zich stenen bouwmassa's met omliggende moestuinen. Hier situeert zich mogelijk het *Clippe Cabaret*. In de omgeving van het plangebied is er verspreide hoevebouw waarneembaar.

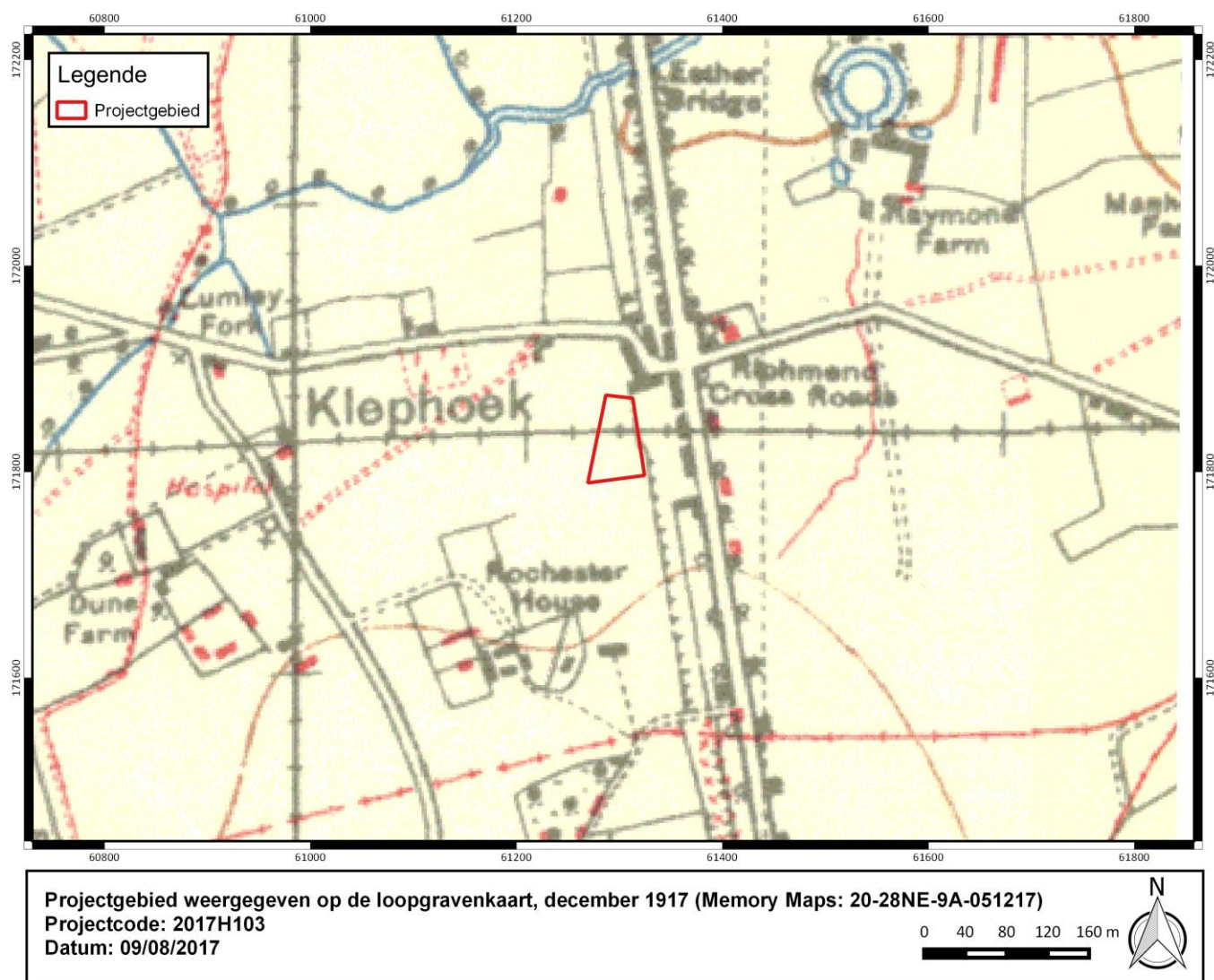

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt)

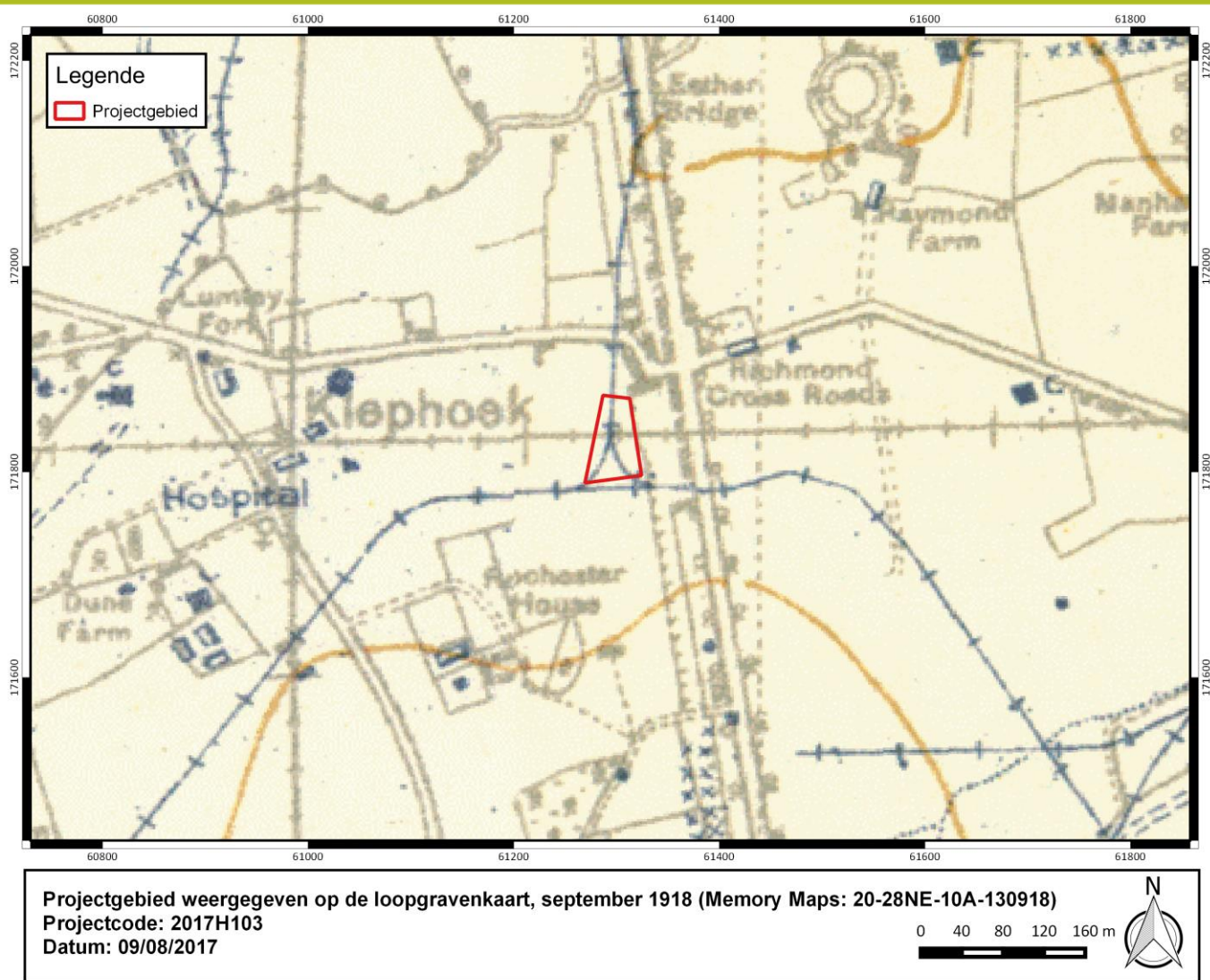

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt)

De Atlas der Buurtwegen toont geen bebouwing ter hoogte van het onderzoeksterrein. Ten noordwesten van het plangebied is er duidelijk bebouwing waarneembaar. Ten oosten van de locatie loopt een wegtracé waarvan het verloop reeds grotendeels gelijkloopt met dat van de huidige Meensesteenweg. Het tracé van de Kleppestraat is reeds waarneembaar maar volgt nog een ander verloop. De Poppkaart toont een quasi gelijk beeld.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de loopgravenkaart, december 1917 (Memory Maps: 20-28NE-9A-051217)

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de loopgravenkaart, september 1918 (Memory maps: 20-28NE-10A-130918)

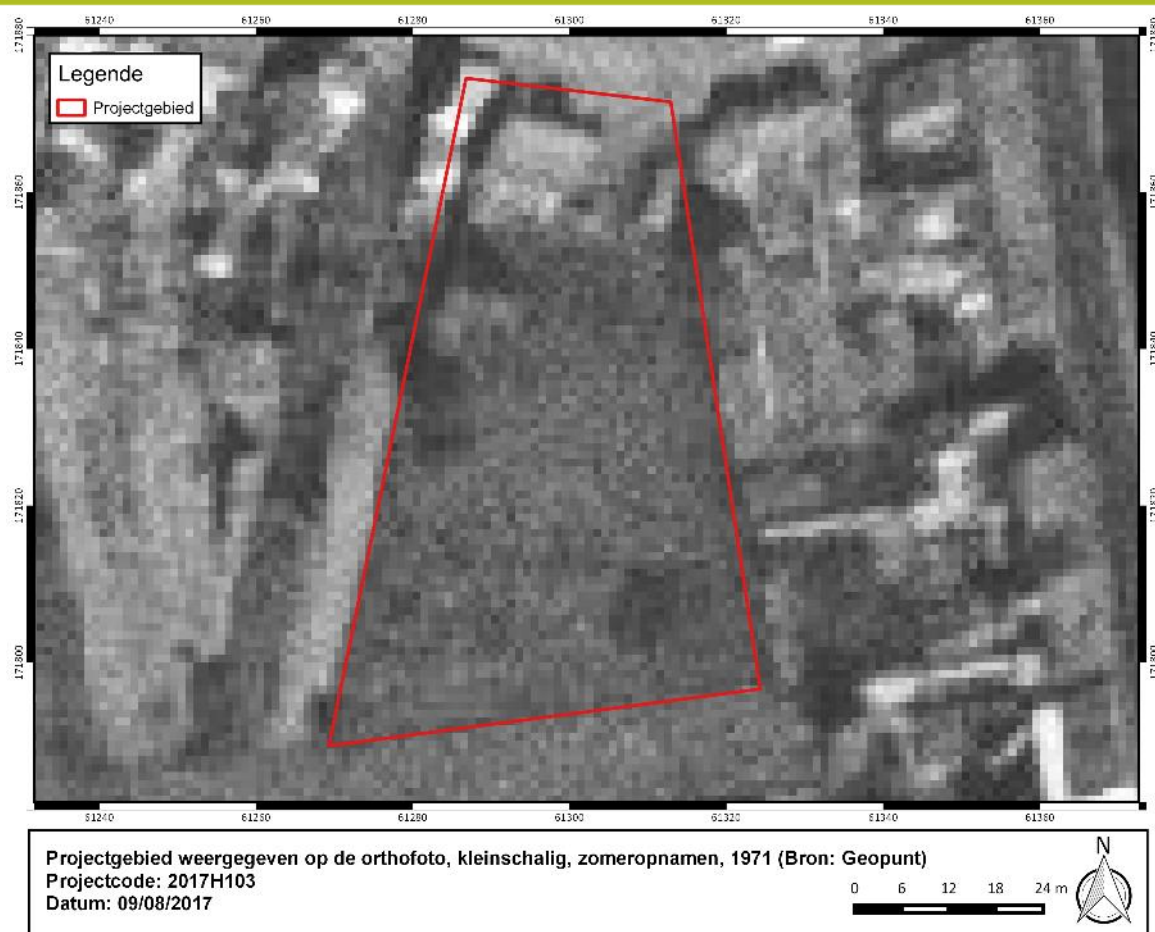
De loopgravenkaarten tonen een ruim aantal WO I-relicten in de omgeving van het plangebied. De kaart van september 1918 toont een kruispunt van smalsporen ter hoogte van het onderzoeksterrein. Op de kaart van december 1917 is dit smalspoor niet te zien.

Tabel 3: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.

Bron	Jaartal	Historische Situatie
Kaart van Ferraris	1771-1777	Akkerland, perceelsgrenzen, geen bebouwing
Atlas der Buurtwegen	1843-1845	Geen bebouwing
Popp Kadasterkaarten	1842-1879	Geen bebouwing

1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen

Er is een duidelijke evolutie waarneembaar tussen de orthofoto van 1971 en deze van 2016. Reeds op de orthofoto van 1971 is er duidelijke bebouwing zichtbaar in het noordelijk deel van het plangebied. Vanaf de orthofoto van 2000-2003 is er duidelijk een bouwstructuur met omliggende verharding/ parking merkbaar in het noordelijk en westelijk deel, én een voetbalterrein in het zuidelijk deel. Het gebouw betreft een café. Thans zijn de verschillende gebouwen nog steeds aanwezig. Het voetbalterrein is braakliggend.

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)

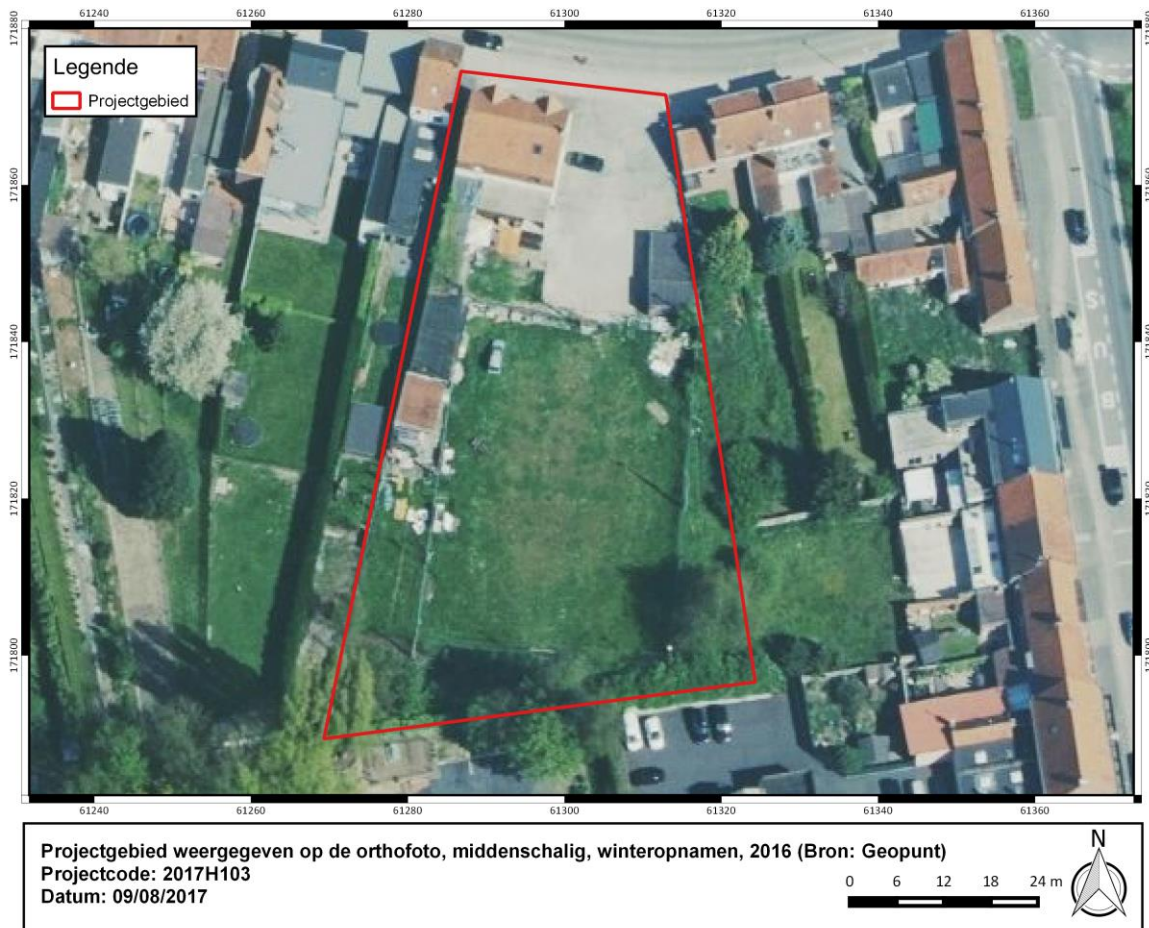
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt)

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt)

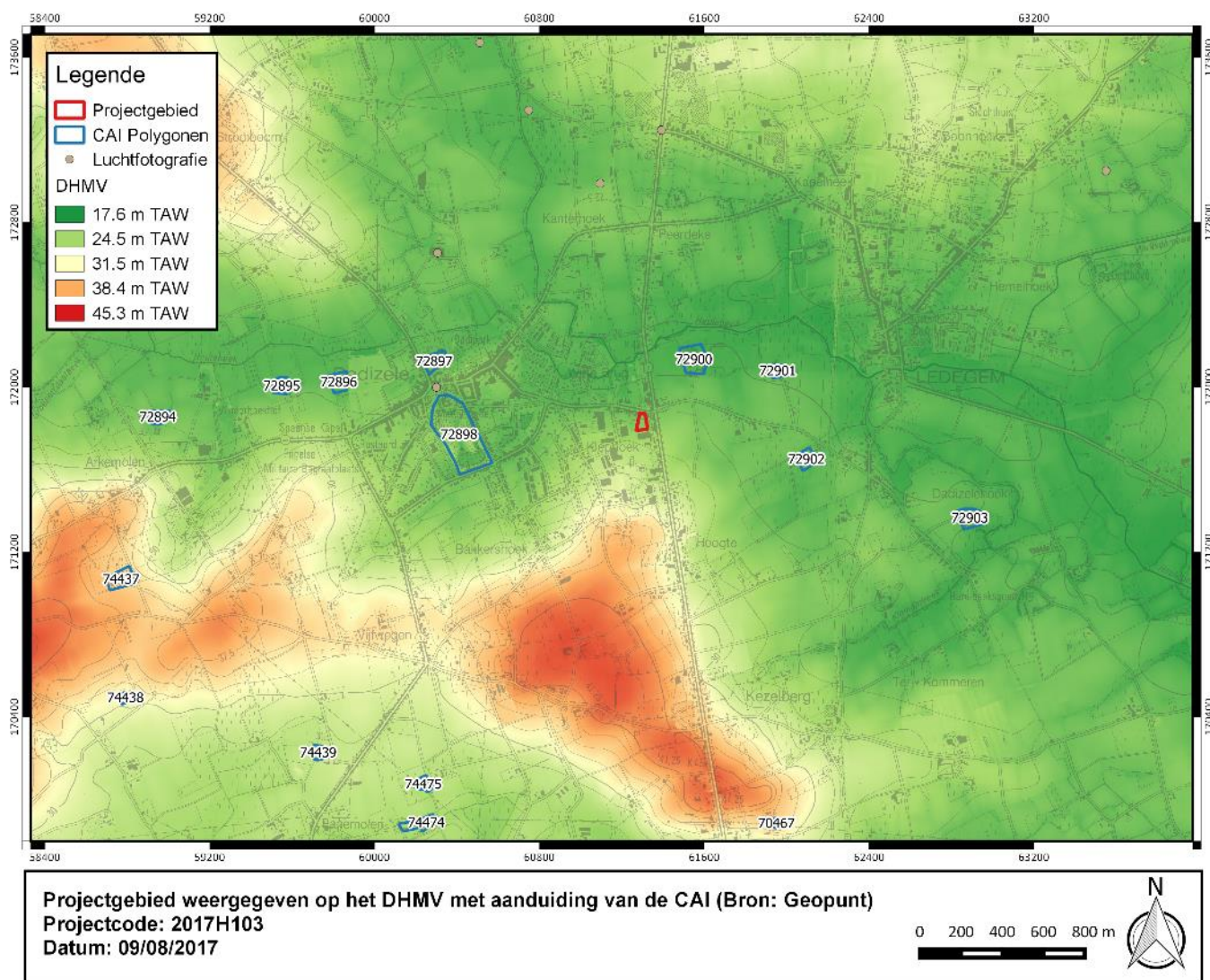
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2016 (Bron: Geopunt)

Figuur 23: Huidige toestand van het onderzoeksterrein (Google Streetview)

1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

Op het plangebied of de directe omgeving zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Het merendeel van de afgebeelde polygonen op de Centraal Archeologische Inventaris betreffen cartografische indicatoren van laat-middeleeuwse hoeves met walgracht, getuigen van het rurale karakter van de regio. Ten zuiden van het plangebied, op de Kezelberg, werd bij een veldprospectie materiaal uit het neolithicum gerecupereerd.

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt)

Tabel 4: Overzicht van de aanwezige CAI.

CAI nummer	Omschrijving
70467	Veldprospectie (1978, 1977, 1975 & 1911); NK: 250 meter Midden-neolithicum: lithisch materiaal – 3 afslagen, klingfragmenten, klinten van zwarte vuursteen, microkling, steker op schuine afknotting en een geretoucheerd artefact Bron: DESPRIET Ph., 1979, Het oudheidkundig bodemonderzoek in het arrondissement Kortrijk in 1977, in: De Leiegouw jg. XXI, afl. 1, p. 133-146.

CAI nummer	Omschrijving
72894	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
72895	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
72896	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
72897	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
72898	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: waterburcht - Voormalige kasteelsite, thans V.Z.W. Mariënstede, gelegen ten Z.O. van de basiliek, een relatie die reeds van oudsher bestaat. Vermoedelijk 19de eeuws kasteel op site van de verdwenen middeleeuwse waterburcht van de heren van Dadizele met opper- en neerhof, omgeven door walgracht cf. Sanderus.
72900	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
72901	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
72902	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
72903	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74437	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74438	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74439	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74474	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
74475	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht

1.4 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een kleinschalige verkaveling aan de Kleppestraat 112 te Dadizele, deelgemeente van Moorslede. Het ca. 3240m² grote terrein is momenteel in gebruik als enerzijds voetbalveld, anderzijds is ook bebouwing aanwezig dat dienst doet als een café. Een deel van het projectgebied is verhard en in gebruik als parking.

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in de zandleemstreek, aan de voet van de Kezelberg. Gelet op deze ligging is het niet ondenkbaar dat zich doorheen de eeuwen een afgespoeld materiaal heeft geaccumuleerd ter hoogte van het plangebied. In het noorden stroomt de Heulebeek. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van laat-Pleistocene, eolische afzettingen bovenop fluviatiele afzettingen van het laat-Pleistoceen. Dit impliceert een relatief éénduidige archeologische situatie met eventueel aanwezige resten reeds zichtbaar onder de bouwvoor. Het sediment bestaat naar alle waarschijnlijkheid uit lemig zand of droge zandleem. Aangezien het terrein gelegen is aan de noordelijke voet van de Kezelberg bestaat de kans dat er een pakket colluvium aanwezig is.

Historische en cartografische bronnen wijzen op een hoofdzakelijk ruraal karakter van het plangebied en de omgeving. Op de kaart van Ferraris staat het plangebied ingekleurd als akker, hierin komt pas verandering in de 20e eeuw. Gedurende WO I situeert het plangebied zich in het Duitse hinterland. Loopgravenkaarten tonen geen defensieve structuren ter hoogte van het plangebied. De meest recente kaart toont een kruispunt van smalsporen. Op het plangebied of de directe omgeving zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Het merendeel van de afgebeelde polygonen op de Centraal Archeologische Inventaris betreffen cartografische indicatoren van laat-middeleeuwse hoeves met walgracht, getuigen van het rurale karakter van de regio. Ten zuiden van het plangebied, op de Kezelberg, werd bij een veldprospectie materiaal uit het neolithicum gerecupereerd. Deze hoger gelegen, makkelijk bewerkbare en goed gedraineerde gronden moeten een aanzienlijke aantrekkingskracht gehad hebben op de eerste landbouwers in de streek.

Het bureauonderzoek wijst op een zeker archeologisch potentieel van de planlocatie. Desalniettemin valt, omwille van de huidige staat van het terrein en de vermoedde mate van verstoring, in combinatie met de beperkte oppervlakte van het plangebied terreinonderzoek verder onderzoek niet te verantwoorden. De financiële kost van het vooronderzoek staat niet in verhouding met het potentieel op wezenlijke kenniswinst.

1.4.1.1 Interpretatie van aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

Heden kan redelijkerwijs aangenomen worden dat de aanwezige bebouwing en verharding een impact hebben gehad op een deel van het bodemarchief. Verder zijn geen argumenten om aan te nemen dat het terrein vrij is van archeologische relictten. De onderzoekbare oppervlakte is echter te beperkt om te leiden tot wezenlijke kenniswinst en verder onderzoek te verantwoorden.

Deel 2: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

Deel 3: Bijlagen

Projectcode	2017H103
Onderwerp	Kleppestraat 112
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/08/2017

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/08/2017

Plannummer	3
Type plan	Bouwplannen
Onderwerp plan	Visualisatie geplande werken
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	4
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/08/2017

Plannummer	5
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Traditionele landschappen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/08/2017

Plannummer	6
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/08/2017

Plannummer	7
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/08/2017

Plannummer	8
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/08/2017

Plannummer	9
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosie
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/08/2017

Plannummer	10
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/08/2017

Plannummer	11
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/08/2017

Plannummer	12
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Waterlopen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/08/2017

Plannummer	13
Type plan	Historische kaarten
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	14
Type plan	Historische kaarten
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Ca. 1840

Plannummer	15
Type plan	Historische kaarten
Onderwerp plan	Poppkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	16
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Loopgraven
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	December 1917

Plannummer	17
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Loopgraven
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	September 1918

Plannummer	18
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	19
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	20
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003

Plannummer	21
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2008-2011

Plannummer	22
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2016

Plannummer	23
Type plan	Afbeelding
Onderwerp plan	Huidige toestand terrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	24
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	CAI
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/08/2017